

PRITARTA

Joniškio rajono savivaldybės tarybos
2012 m. spalio 4 d. sprendimu Nr. T-172

PATVIRTINTA

Žagarės vaikų lopšelio-darželio „Vyšniukas“
direktoriaus
2012 m. lapkričio 26 d. įsakymu Nr. V-11

**ŽAGARĖS VAIKŲ LOPŠELIO – DARŽELIO „VYŠNIUKAS“
INDIVIDUALI UGDYMO PROGRAMA**

„VYŠNIUKO DIENELĖS“

2012 metai

TURINYS

I.	Bendrosios nuostatos	3
II.	Ugdymo principai	4
III.	Tikslai ir uždaviniai	5
IV.	Ugdymo turinys	6
	1. Ankstyvasis amžius 1,5 – 3 metų amžius	6
	2. Ikimokyklinis amžius 3 – 6 metų amžius	10
V.	Pedagogų bendravimas ir bendradarbiavimas su tėvais	21
VI.	Ugdymo metodai ir priemonės	22
	1. Metodai, priemonės	22
	2. Pedagoogo vaidmuo ir funkcijos	23
	3. Įgyvendinimo sąlygos	23
	4. Ugdymo turinio planavimas	23
	5. Ugdymo turinio tęstinumas	24
	6. Žaidimas – pagrindinė vaiko veikla	24
VII.	Ugdymo pasiekimai ir jų vertinimas	26
VIII.	Naudota literatūra ir šaltiniai	27

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

Žagarės lopšelis-darželis yra savarankiška Joniškio rajono savivaldybės biudžetinė įstaiga, vykdanči ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas ir teikianči socialinės globos paslaugas ikimokyklinio amžiaus, be tėvų globos likusiems ir socialinės rizikos šeimų vaikams. Adresas – Kęstučio g. 6, Žagarė.

Mūsų lopšelis – darželis yra Lietuvos šiaurės vakaruose. Joniškio rajone, Žagarės miestelyje. Žagarė – lygumų kraštas, mūsų tėvynės Lietuvos pakraštyje, susisiekiantis su Latvijos Respublika ir įsikūręs žemgalių žemėje. Tai vienas seniausių Lietuvos miestų, 1998 metais minėjęs 800 metų sukaktį. Jo istorija įsirėžusi upės Švėtės vingiuose, Raktės ir Žvelgaičio piliakalnių šlaituose, saugoma pavėsingo parko bei Naryškino rūmų sienose.

Jeigu pažiūrėjus į fizinę – geografinę padėtį miestelyje, mūsų įstaiga yra šiaurės rytuose, Žagarės regioninio parko teritorijoje. Žagarės parke sukaupta viena didžiausių Lietuvos retųjų augalų rūšių bei jų dekoratyvinių atmainų kolekcija (II Lietuvoje po Palangos parko).

Keliaujant iš darželio per Naryškino parko alėją, galima pasiekti upę Švėtę, kuri yra kairysis Lielupės inkaras.

Įstaigos kaimynystėje – Žagarės gimnazija, Žagarės specialioji mokykla ir šv. Petro ir Povilo bažnyčia. Darželis „Vyšniukas“ unikalus ekologinio – aplinkosauginio ugdymo svarba. Užtikrina vaiko visavertį ugdymą: rengia vaiką gyvenimui; atsižvelgia į globalinius, socialinius, edukacinius švietimo pokyčius; vertina ugdymo efektyvumą, naudodant aktualius kokybės kriterijus; užtikrina tėvų, bendruomenės integraciją į įstaigos veiklą; vadovaujasi krikščioniškomis – dvasinėmis vertybėmis, sudaro sąlygas ir kitų bendruomenės narių tęstiniam mokymuisi.

Įstaigoje 2012 – 2013 mokslo metais veikia 1 ankstyvojo amžiaus vaikų bei savaitinė - globos grupė ir ikimokyklinio amžiaus vaikų grupė; priešmokyklinio amžiaus vaikų grupė. Jas lanko 67 vaikai. Ikimokyklinis ugdymas skirtas vaikams nuo 1,5 iki 5 metų, kuriuo siekiama užtikrinti visapusišką vaiko ugdymą, teikti paramą tėvams, ginti vaiko teises, mažinti socialinę atskirtį visuomenėje, organizuoti bendruomenės švietimą. Požiūris į vaiką ir jo ugdymą grindžiamas filosofine humanitarine kryptimi. Akcentuojant vaiko saviraiškos ir savireguliacijos svarbą ugdymo procese. Suteikiame teisę vaikams dalyvauti, siūlyti sumanumus turinčius įtakos vaiko aplinkai, dienos ritmui. Yra laikomasi konfidencialumo bendraujant su vaiku ir jo

artimaisiais. Ypatingas dėmesys skiriamas vaikui, jo emociniam komfortui ir psichologinei adaptacijai. Ugdymo programa orientuota į vaiko poreikių tenkinimą, jų plėtojimą, konkrečiam amžiaus tarpsniui svarbių gebėjimų nuoseklų ugdymą.

Įstaigoje dirba 9 pedagogai, turintys pedagoginį išsilavinimą ir socialinis pedagogas. Kiekvienas įstaigos pedagogas privalo savo profesinę kompetenciją tobulinti kursuose ir seminaruose, siekti kuo aukštesnės kvalifikacinės kategorijos, numatyti ir planuoti veiklą, stebėti, tyrinėti, analizuoti, vertinti, apmąstyti ir prognozuoti vaiko raidą, tobulinti ugdymo procesą, padėti vaikui ugdytis, atstovauti vaiko teises ir jas ginti.

Visi ugdymo įstaigos darbuotojai privalo turėti svarbiausias prigimtines savybes: meilę vaikui, pakantumą bei bendrąsias žmogaus savybes: dorovingumą, dvasingumą, intelektualumą.

Mes, suaugusieji, turime padėti vaikams atrasti, perimti svarbiausias gyvenimo vertybes, sudarančias kultūros pamatą, ir tapti sveikais, stipriais, laisvais bei dvasingais žmonėmis, gebančiais darniai ir atsakingai gyventi, pasirengusiais kurti. Mūsų įstaiga bendradarbiauja su šeima, siekianti ugdymo vienovės.

Žagarės vaikų lopšelis – darželis „Vyšniukas“ yra vienintelė ikimokyklinio ugdymo įstaiga Joniškio rajone, kuri turi savaitinę – globos grupę, vaikams iš socialiai remtinų šeimų bei be tėvų globos likusiems vaikams.

Mes savo įstaigoje garantuojame nepertraukiamą vaiko ugdymą ankstyvojoje vaikystėje:

- užtikriname vaiko saviraiškos ugdymą;
- garantuojame priešmokyklinį ugdymą;
- ugdome vaikų meilę gamtai;
- formuojame sveikatą stiprinančias gyvenimo nuostatas;
- kuriame bendravimo ir bendradarbiavimo kultūrą.

Įstaiga savo veiklą grindžia Lietuvos respublikos konstitucija, Lietuvos respublikos švietimo ir mokslų ministro įsakymais, kitais teisės aktais bei steigėjo įsakymais, patvirtintais lopšelio – darželio „Vyšniukas“ nuostatais.

Ši programa skirta ikimokyklinės įstaigos pedagogams, kurie atsižvelgdami į vaiko poreikius, lanksčiai taiko ugdymo programą, diferencijuoja ir individualizuoja ją, atsižvelgiant į vaiko amžių, jo gebėjimus.

II. IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Tautiškumas – padėti vaikui puoselėti savo krašto kultūros ir darželio tradicijas, būti savo tautos kultūros saugotoju, išlaikyti lietuviams būdingą dvasinį ryšį su gamta ir jos laiko ritmais.

Humaniškumas – vaikas gerbiamas kaip asmenybė, jo santykiai su aplinkiniais grindžiami pasitikėjimu, draugišku bendradarbiavimu, humanišku. Vaiko ir gamtos dermėje remtis atsakomybe, rūpestingumu, pagarba.

Prieinamumo – ugdymo programa skirta 1,5 – 5 metų vaikams, atitinka jų raidos vystimosi ypatumus. Ugdymo turinį galima lanksčiai taikyti, atsižvelgiant į individualius vaiko poreikius, pritaikytas skirtingose sąlygose augusiam vaikui.

Individualizavimo – organizuojant ugdomąjį procesą, būtina atsižvelgti į kiekvieno vaiko amžiaus ypatumus, temperamentą, charakterį, savijautą, nuotaiką. Individualiai – pagal kiekvieno vaiko sugebėjimus, patirtį, norą.

Integralumo – ugdymo turinys garantuoja harmoningą asmenybės formavimąsi, visuminį pasaulio suvokimą, pažinimo, mąstymo ir veiklos darną.

Tęstinumo – ikimokyklinio ugdymo turinys suderintas su priešmokyklinio ugdymo turiniu, kad vaikai darniai pereitų prie ugdymo priešmokyklinėje grupėje. Programoje atsižvelgta į vaiko jau įgytą patirties ir gebėjimų lygmenį ir jo ugdimosi perspektyvą, kad galėtų sėkmingai mokytis mokykloje.

III. TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

Tikslai:

1. Atsižvelgiant į pažangiausias mokslo ir visuomenės raidos tendencijas, kurti sąlygas, padedančias vaikui tenkinti pagrindinius kultūros, taip ir etninius, socialinius pažintinius poreikius.
2. Pažadinti vaikuose teisingus jausmus sau, aplinkai ir gamtai.

Uždaviniai:

1. Saugoti ir stiprinti fizinę ir psichinę vaiko sveikatą, puoselėti jo prigimtį, tenkinti svarbiausius poreikius: judėjimo, fizinio ir psichinio saugumo, bendravimo, pažinimo, asmeninio vertingumo, aktyvumo, savarankiškumo.

2. Palankios aplinkos sudarymas vaiko pažintinių galių plėtojimui, gamtinių procesų pažinimui, gamtojautos ir aplinkotyros įgūdžių formavimui, ekologinio dorovingumo pradmenų ugdymui, patiriant gyvenimo pažinimo džiaugsmą.
3. Skatinti sveiko, turiningo gyvenimo nuostatų ir įgūdžių ugdymąsi.
4. Sudaryti palankias sąlygas perimti tautos kultūros pagrindus (dorovinius, estetinius), didesnę dėmesį skiriant mūsų regiono tradicijoms ir papročiams.
5. Bendradarbiauti su ugdytinių tėvais, skatinti juos aktyviai dalyvauti ugdant jų vaikus, siekiant ugdymo darnos šeimoje ir darželyje.
6. Skatinti vaikus veikti, bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais ir suaugusiais, kartu plėtojant jo emocinę, socialinę ir kultūrinę patirtį.
7. Užtikrinti ankstyvojo, ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo tęstinumą.
8. Užtikrinti vaikų su spec. poreikiais visapusišką ugdymą ir jų integraciją į bendro ugdymo grupes.

IV. UGDYMO TURINYS

Ugdymo turinys išdėstomas, aprėpiant visas vaikui reikalingas kompetencijas: socialines, komunikacines, pažinimo, menines ir sveikatos saugojimo.

Socialinė kompetencija – ryšys tarp vaiko kalbos ir elgesio pagal taisykles, kai vaikas padedamas kalbos ir dialogo jas įvaldo ir realizuoja priimdamas sprendimus. Vaiko socialinė kompetencija atskleidžia plėtojant jo saviorganizaciją aplinkoje ir reiškiasi tam tikrose socialinių santykių su žmonėmis sistemose, kurios sudaro sąlygas interpretuoti jam turimą patirtį ir įgyti naują.

1. Ankstyvasis amžius 1,5 – 3 metai

Kompetencijos	Vaikų veiksenos
<p>Socialinė kompetencija Skatinti domėjimąsi savimi ir aplinkiniais. Pradėti domėtis ir suvokti savąjį „aš“. Pratinti bendrauti su suaugusiais ir vaikais. Skatinti vaiko savarankiškumą. Sudaryti palankias sąlygas grupėje vaiko savarankiškumui ir saviraiškai reikštis.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Vaiko adaptacija prie grupės gyvenimo ritmo; ● Gerų vaiko santykių su aplinkiniais palaikymas; ● Pasitikėjimas artimaisiais, pedagogais; ● Domėjimasis savimi, bendraamžiais, suaugusiais, daiktai; ● Sugeba atskirti, kas jis: berniukas ar mergaitė; ● Veiksmų atlikimas auklėtojai paprašius; ● Leisti vaikui laisvai išreikšti savo emocijas; ● Bandyti paženklinėti savo nuotaiką paveikslėliais; ● Laisvo ir savarankiško pobūdžio veiklos plėtojimas; ● Pirmieji bandymai valdyti savo norus ir elgesį.
<p>Komunikacinė kompetencija</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Tarp bendraamžių ir kitų žmonių jaustis mylimu;

<p>Ugdyti bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius. Pratinti dėmesingai klausyti kalbos, suprasti kalbą. Įvairios veiklos metu plėsti pasyvų ir aktyvų žodyną, turtinti kalbą, ugdyti dialoginę kalbą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Per veiklą su daiktais, žaislais siekti bendravimo su suaugusiuoju, ieškoti jo vertinimo ir paskatos; ● Susipažinti su daiktų, esančių kambaryje, kieme, sode, gatvėje, augalų, gyvūnų, veiksmų, gamtos reiškinių, daiktų požymių pavadinimais. ● Neilgų tautosakos, grožinės literatūros kūrinių klausymas; ● Emocinga reakcija į skaitomą pasakojimą, deklamuojamą grožinės literatūros kūrinių; ● Plėsti aktyvų žodyną daiktavardžiais, pavadinančiais drabužius, baldus, indus, žaislus, daržoves, vaisius, naminius gyvulius bei jų jauniklius, veiksmažodžiais, pavadinančiais veiksmus, būdvardžiais, pavadinančiais požymius; ● Padedant pedagogui taisyklingai vartoti daiktavardžių skaičių, derinti būdvardžius ir daiktavardžius gimine, skaičiumi, vartoti daiktavardžius su prielinksniais, jungtukais; ● Aktyvus vaikų dalyvavimas pokalbyje – klausymasis ir atsakymas į klausimus žodžiais, sakiniais; ● Vaikų pasakojimai apie žaislus, paveikslėlius, apie girdėtus grožinės literatūros kūrinius 3-4 žodžių sakiniais; ● Neilgų eilėraščių deklamavimas, dalyvavimas nesudėtinguose vaidinimuose.
<p>Meninė kompetencija Sukurti meniniam vaikų lavinimui jaukią, gražią, patogią erdvę. Skatinti tyrinėti, eksperimentuoti, naudojant meninės raiškos priemones. Pratinti save išreikšti linijų, spalvų, formų vaizdais. Siekti, kad meninio vaikų lavinimo procese dalyvautų visi pojūčiai: jutimas, rega, klausa. Sudominti vaikus vaidyba. Formuoti vaikų girdėjimo įgūdžius. Lavinti ritminius įgūdžius. Atlikti garsus pagal lėtą, greitą, garsią, aukštą, žemą melodiją. Mokyti dainuoti kartu su suaugusiu. Dainuojant ir šokant pritarti barškučiais, akmenėliais ir kita gamtine medžiaga. Mokyti išdainuoti skiemenis, žodelius. Žadinti emocinę būseną, kūrybiškumą. Pratinti prie etnokultūrinės aplinkos.</p>	<p><i>Piešimas</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Supažindinimas su meninės raiškos priemonėmis; ● Dailės kūrinių stebėjimas, muzikos klausymas; ● Eksperimentavimas įvairiomis dailės priemonėmis; ● Pagrindinių spalvų skyrimas ir pavadinimas; ● Vertikalių, horizontalių, lenktų linijų, spiralių, didelių linijų piešimas; ● Taisyklingas teptuko paėmimas, laikymas; ● Akies ir rankos koordinacija; <p><i>Lipdymas</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Supažindinimas su lipdymo priemonėmis; ● Įvairių pavidalų formavimo veiksmų įvaldymas; ● Minkymas, maigymas, voliojimas, pjaustymas, ištempimas; ● Gamtinės medžiagos naudojimas; ● Darbas su smėliu, įvairių formų panaudojimas. <p><i>Vaidyba</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Inscenizacijų stebėjimas ir bandymas jas kartoti. <p><i>Muzika</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ugdyti mokėjimą sukaupti dėmesį, išiklausyti į tylą ir įvairios nuotaikos muziką; ● Bandyti parodyti, nusakyti kaip „kalba“ gyvūnai, paukšteliai, mašinos, lėktuvai; ● Būti aktyviais klausytojais. Atliepti mimika, judesiu, garsu; ● Skirti savo instrumentą - pianiną; ● Atpažinti ratelį nuo dainelės. <p><i>Dainavimas</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Imituoti suaugusiojo dainavimą, bandyti dainuoti skiemenis, žodžius; ● Pamėgdžioti gyvūnų, paukščių garsus, taip pat mechaninius

	<p>bildesius, ūžesius, juos nusakyti garsu;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Dainėles dainuoti su pritarimu; ● Daryti kvėpavimo pratimus žaidybine forma. Ritmika, grojimas, rateliai; ● Dainuojant, šokant ratelius vaikai pritaria barškučiais, kaladėlėmis, akmenukais. Taip pat beldžia į grindis, trepsi, ploja; ● Mokosi sudaryti ratelį; ● Žaidžia erdvinius žaidimus; ● Imituoja gyvūnėlių, paukštelių, mechaninių daiktų judesius atliekant dainėles. <p><i>Kūryba</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Paprašytiems mokėti atsiliepti į gamtos, gyvūnėlių, paukštelių kalbos garsus, judesius; ● Skatinti patiems muzikuoti savarankiškai.
<p>Pažinimo kompetencija Ugdyti vaiką kalbinio bendravimo poreikį. Skatinti kalbėtis su suaugusiais ir vaikais. Mokyti mėgdžioti žodžius, taisyklingai tariant garsus. Atsižvelgti į kiekvieno vaiko individualias ypatybes ir priimti jį tokį, koks jis yra. Siekti, kad vaikas mokėtų saugoti ir stiprinti savo sveikatą. Mokyti pažinti ir pavadinti kai kuriuos namų apyvokos daiktus, žaislus, pratinti gėrėtis žmonių darbu. Suteikti žinių apie augalus ir gyvūnus. Sudaryti sąlygas atsirasti vaizdinio mąstymo elementams.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Mokyti suprasti žodžius, pavadinančius žmones, skirti lytį (berniukas, mergaitė); ● Supažindinti su daiktais, esančiais grupės kambaryje, miegamajame, rūbinėje, prausykloje, jų savybėmis, atliekamais veiksmais; ● Skirti daiktus pagal pagrindines savybes (spalvą, formą, dydį); ● Mokyti vienerūšius daiktus grupuoti pagal vieną požymį (dydį, formą, spalvą); ● Lyginti ir grupuoti panašios formos ir dydžio daiktus, lyginti dviejų kontrastingų spalvų daiktus; ● Mokyti skirti daiktų dydį ir juos padalinti, sudėti 3-4 žiedų piramidę; ● Mokyti veikti su daiktais, įrankiais, atsižvelgiant į jų padėtį erdvėje; ● Žaidžiant su statybine medžiaga statyti nesudėtingus statinius ir su jais žaisti, panaudojant siužetinius žaislus; ● Mokyti pažinti daiktus aplinkoje ir paveikslėlyje; ● Tiesiogiai stebėti gamtos reiškinius ir perteikti jiems kai kurias žinias: lyja lietus- reiškia šlapia, negalima eiti į lauką; ● Skatinti domėtis augalais ir gyvūnais, juos prižiūrėti; ● Mokyti vaikus pažinti ir parodyti gyvūnus tikrus, žaislinius paveikslėliuose: paukščiuką, žuvytę, katytę, šnelį. Atkreipti dėmesį į pagrindines gyvūnų kūno dalis ir kai kuriuos skiriamuosius požymius (uodega, sparnai, pelekai,), judesius (skraido, bėga, plaukia), pavadinti juos; ● Atkreipti dėmesį į medžius, gėles, krūmus, mokyti juos atpažinti ir pavadinti; ● Susipažindinti su daržovėmis ir vaisiais, jų išorine sandara bei skoniu, jų pavadinimais; ● Padėti tapti savarankiškiems ir atsakingiems už save ir savo poelgius; ● Padėti perimti demokratines vertybes, vaikų santykius grupėje, grindžiant pagarba ir tolerancija; ● Skatinti supančią aplinką tyrinėti visais žmogiškais pojūčiais;

	<ul style="list-style-type: none"> ● Mokyti suprasti elementarų ryšį tarp kai kurių reiškinių; ● Sudominti vaikus suaugusiųjų darbu; ● Žadinti susigyvenimo su tėviškės gamta jausmą ir pagarbą gyvybei; ● Mokyti grupuoti daiktus pagal vieną iš sensorinių požymių (formą, spalvą, dydį), vėliau panašaus dydžio.
<p>Sveikatos saugojimo kompetencija Kultūrinių – higieninių įgūdžių ugdymas. Tėvų ir pedagogų glaudus bendradarbiavimas ugdant kultūrinius – higieninius įgūdžius šeimoje ir lopšelyje; Sudaryti sąlygas elementariems asmens higienos įgūdžiams formuoti, siekiant užtikrinti fizinę ir psichinę vaikų sveikatą; Kelti teigiamas emocijas per judesį, veiksmą, skatinti fizinį aktyvumą; Žadinti domėjimąsi; Mokyti judesio atlikimo, taisyklingos laikysenos, laisvo bėgiojimo, šokinėjimo; Žaisti būryje su draugais ir po vieną sportiniu inventoriu; Mokyti orientuotis erdvėje, išvengti įvairių kliūčių, keisti judėjimo kryptį; Stiprinti vaiko sveikatą, pratinti prie tinkamo dienos ritmo.</p>	<p>Optimalus judėjimo režimas</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ryte, užsiėmimas grupės kambaryje, veiklos kampeliuose su sportiniu inventoriu, žaislais, skirtais judriems vaikams (10-15-20 min.); ● Rytinio pasivaikščiojimo metu, darželio teritorijoje veikla žaidimo aikštelėje, bėgimo takelyje (40-50-60 min.); ● Po pietų miego, vakarienės - grupės kampelyje, veiklos kampeliuose su pažintiniu inventoriu ir įvairiais žaislais (7-10-15 min.); ● Popietinio pasivaikščiojimo metu, darželio teritorijoje, žaidimų aikštelėje (30-40-50 min.). <p>Grūdinimas</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Pasivaikščiojimas gryname ore po darželio teritoriją, išvykos į gamtą, ekskursijos (kasdien 3 – 4 val. pavasario – vasaros laikotarpiu ir 2 – 3 val. rudens ir žiemos laikotarpiu); ● Rankas plauti vėsiu vandeniu prausykloje (prieš valgį, grįžus iš lauko, susitepus rankas, po tualetu); ● Burnos skalavimas prausykloje kambario temperatūros filtruotu vandeniu (po kiekvieno valgio); ● Oro vonios grupės patalpose prieš miegą, po miego (5-10 min.); ● Vaikščiojimas basomis grupės patalpose, sporto salėje, panaudojant inventorių lauke (vasarą) pievelėje (trukmė priklauso nuo veiklos pobūdžio); <p>Kūno kultūra</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ėjimas: ėjimas paskui auklėtoją, būreliu, salės pakraščiais, ėjimas ant kulniukų, pirštukų, lipant ant padėkliukų, perlipant lazdeles, juosteles, ėjimas tarp išdėstytų daiktų, ėjimas ant žemės padėtos lentos, gimnastikos suoliuko, medinėmis kaladėlėmis; ● Bėgimas: tiesiai nedidele grupele ir visa grupe, salės pakraščiais paskui auklėtoją, per išdėliotas kliūtis, apie gimnastikos „parašiutą“, per medinę lentą, bėgimas salėje, lauke įvairiomis kryptimis, pagal nurodymus. ● Šuoliai: šuoliukai ant dviejų kojų vietose, judant į priekį, šuolis ant padėkliuko, per padėkliuką, į lanką, iš lanko, nušokimas nuo suoliuko, lentos, šokinėjimas ant gimnastikos pakloto vietoje ir judant į priekį, ir smėlio dėžę. ● Metimai: smėlio maišelio metimas į tolį, mažo, didelio kamuoliuko metimas į viršų, į priekį, kamuoliuko ridenimas į priekį, vienas kitam atsisėdus, atsitūpus, kamuolio gaudymas, metimas kamuolio daiktą stovintį, pakabintą, ridenimas kamuolio čiužiniu, suoleliu. ● Laipiojimas: užlipti, nulipti, eiti, ropoti ant gimnastikos

	<p>suolelio, lipti nuožulnia lenta, perlpti per poroloninį rutulį, lipimas gimnastikos sienele ir nulipimas, lipimas ant spalvotų trinkų.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Ropojimas, šliaužimas, lipimas: ropoti keturpėsčia, pralendant pro medžiaginį tunelį, pralysti pro lanką neliečiant jo rankomis, šliaužimas atsigulus ant grindų, ropoti, risti šonu per gimnastikos paklotą, lįsti pro suolelį, šliaužti pilvu ant gimnastikos suolelio, lįsti, ropoti ant poroloninio rutulio.
--	---

2. *Ikimokyklinis amžius*

3 – 6 metų amžiaus vaikai

Kompetencijos	Vaikų veiksenos
<p>Socialinė kompetencija Gilinti supratimą apie šeimą ir jos svarbą. Gilinti supratimą apie draugus ir draugystę. Palaikyti vaiko teisę žaisti, dalyvauti žaidimuose ir turėti savo nuomonę. Plėsti supratimą apie bendruomenę. Ugdyti pasitikėjimą savimi ir savo gebėjimais. Formuoti teigiamus ir įveikti anksčiau susidariusius neigiamus vaiko bruožus. Spręsti problemines situacijas. Pratinti priimti atsakomybę už savo kasdieninį elgesį ir atsakomybę vienas kitam. Geriau suvokti savo teises, gebėti atpažinti situacijas, kai jos pažeidžiamos. Ugdyti atsakomybę ir savikontrolę. Ugdyti gebėjimą išvengti rizikingą elgesį skatinančių žmonių ketinimus. Pratinti vaikus atpažinti situacijas, kai pažeidžiamos vaiko teisės, mokėti gyventi be baimės ir prievartos. Ugdyti jautrumą kito emocinei būsenai, padėti, kai to reikia.</p> <p>Komunikacinė kompetencija Bendravimas: Ugdyti bendravimo ir bendradarbiavimo įgūdžius.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Stiprinti šeimos vaidmenį vaiko gyvenime; ● Skatinti bendradarbiavimą šeimoje ir pratinti dirbti bendrus darbus, įjungiant vaikus pagal jų išgales; ● Mokyti vaikus suvokti, jog patekus į bėdą, būtina apie tai pasakyti, prašyti pagalbos; ● Skatinti apmąstyti ir įvertinti kitų žodžius ir poelgius; ● Skatinti vaiką būti ne tik pasyviu stebėtoju, bet ir aktyviu dalyviu; ● Suprasti, kad žmonės (vaikai, moterys, vyrai) yra skirtingi savo išvaizda, jausmais, emocijomis; ● Padėti vaikui suvokti teigiamas ir neigiamas savo savybes; ● Skatinti vaikus gyventi remiantis jam suvokiamomis demokratinėmis ir tautinėmis vertybėmis; ● Plėtoti supratimą, jog visi vaikai yra svarbūs ir turi lygias teises; ● Formuoti bendravimo įgūdžius, padedančius sąveikauti su bendraamžiais ir suaugusiais; ● Gebėjimas gyventi greta kitų; bendravimas, bendradarbiavimas, atsakomybė; ● Diskusijos, susitarimai sprendžiant konfliktus; ● Supratimas apie tėvų ir vaikų teises; ● Emocijų valdymas; ● Padėti tėvams suprasti, kas tai yra vaiko socialinė kompetencija ir kaip ją reikia ugdyti. <p>Jaustis svarbiu ir mylimu tarp bendraamžių, pedagogų, tėvų ir kitų žmonių. Pratinti ir intuityviai pajauti kada kitam žmogui blogai, kada liūdna, skauda, gera, sunku:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Jausti geranoriškumą, meilę, pasitikėjimą;

<p>Tenkinti vaiko poreikį bendrauti ir pažinti pasaulį, padėti vaikui suvokti kalbos prasmę. Pratinti jausti šalia esančius žmones, jų nuotaiką, jausmus ir išgyvenimus. Ugdyti savikontrolės įgūdžius.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Laikytis žaidimo taisyklių; • Išmokti netrukdyti kitiems; • Pratintis judėti kartu su kitais; • Pratinti judėti netrukdam kitiems; • Suprasti, kad šeima yra labai svarbu, kad joje saugu, ramu ir gera. <p>Vaikai nuo 4 iki 5 metų amžiaus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suvokti, kad žmogus yra mylimas ir gerbiamas kai jis yra geras, palankus, nuoširdus ir sąžiningas; • Žinotų savo neigiamas savybes; • Įgyti elementarių savikontrolės įgūdžių; • Netrukdyti kitiems žaisti, bėgioti, mankštintis ir kt.; • Kultūringai elgtis sąmoningai valdyti jausmus; • Tvardytis kai norai prieštarauja kitų žaidėjų interesams ar žaidimo taisyklėms; • Ugdyti drąsą, atkaklumą, ryžtą; • Drąsiai ieškoti išeities iš susidariusios situacijos; • Parodyti ryžtą ir atkaklumą, siekiant užsibrėžto tikslo; • Saugoti fiziškai silpnesnius ir mažesnius vaikus; • Suprasti, kad šeimoje ne tik tenkinami poreikiai, bet ir rūpinamasi vienas kitu. <p>5-mečiai vaikai</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suprasti, kad fiziniai trūkumai – tai tam tikri nepatogumai gyvenime, ir siekti juos kompensuoti; • Užjausti silpnesnį draugą; • Gerbti fizinę negalią turintį žmogų; • Pastebėti kito žmogaus simpatijas, draugiškumą, gerumą ir atsakyti tuo pačiu: <ol style="list-style-type: none"> 1. Stengtis būti geram kitam žmogui, pajusti, kad konfliktai gadina nuotaiką, kenkia sveikatai; 2. Suprasti kito vaiko emocines nuostatas, derinti save bendraujant.
<p>Gimtoji kalba: Mokyti suprasti kalbą be vaizdinio demonstravimo. Plėsti aktyvųjų žodyną. Tobulinti gramatinę vaikų kalbos struktūrą. Skatinti kalbinį bendravimą su suaugusiais ir bendraamžiais. Sugebėti kalbėti tiesą, būti mandagiam, kukliam, neveidmainiauti. Gebėjimas taisyklingai ir aiškiai tarti garsus. Sugebėti suprasti apibūdinančius žodžius ir lavinti jų vartojimo</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Suprasti kitų šeimos narių nuotaiką, interesus, kartu džiaugtis ir liūdėti; • Padėti mažesniems broliukams ar sesutėms, tėveliams; • Įsiklausyti į garsus, girdimus aplinkoje (ką girdime?); • Išmokti suvokti kalbos grožį, pajusti kalbos melodingumą, skambesį: gamtos garsų pamėgdžiojimas žaidimuose, dainuojamojoje tautosakoje, eilėraštuose; • Bendrauti su suaugusiais žmonėmis (u-megzti kontaktą, paprašyti informacijos): auklėtoja, auklėtojos padėjėja ir kt.; • Bendrauti su bendraamžiais, užmegzti kontaktą, pasiūlyti ką nors daryti kartu; • Suprasti, kad suaugusiojo šypsena, švelnus kalbėjimas, malonus žvilgsnis kviečia bendrauti; • Nereikšti savo nuomonės kategoriškai, pratinti gerbti kito

<p>įgūdžius. Padedant auklėtojai pratinti pasakoti pagal paveikslėlį. Ugdyti gebėjimą kalbėti išplėstiniais sakiniais. Kurti neilgus pasakojimus pagal paveikslėlį.</p>	<p>nuomonę;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Judesius, veiksmus naudoti komunikacijai, suvokti jų komunikacinę prasmę, tam tikrų judesių simbolinės prasmės suvokimas: galvos purtimas – ne, linktelėjimas – taip, nykštys aukštyn – gerai, žemyn – blogai ir t. t.; • Gebėti išgirsti gamtos garsus, juos pamėgdžioti (įvairių gyvūnų, medžių ir t. t.); • Žaisti žaidimus, kurių metu reikia išgirsti garsus: sugalvoti žodžių su nurodytu garsu; • Gebėti reguliuoti savo kalbos garsumą (šnibždėti – šaukti); • Išmokti taisyklingai tarti ilguosius ir trumpuosius garsus; • Gebėti teisingai tarti garsus „ž“, „š“, „r“, „l“; • Mokyti simbolinio rašto, pažinti užrašus ant rankšluosčių, spintelių, durų, kėdučių ir t. t.; • Mokyti vaiką kalbinio bendravimo: pasakoti ką veikia dabar, kas buvo vakar, kas dar anksčiau; • Gebėjimas savo išgyvenimus, patirtį, mintis reikšti piešiniais, ženklais, raidėmis, judesiais; • Gebėjimas paskaityti savo vardą ir kitus vaikui reikšmingus žodžius; • Gebėti bendrauti su bendraamžiais ir suaugusiais; • Gebėjimas kontroliuoti savo kalbos toną (netriukšmauti, netrukdyti aplinkiniams); • Gebėjimas sukurti pasakojimą iš paveikslėlio; • Gebėti užsirašyti savo vardą spausdintinėmis raidėmis; <p>Gebėjimas pasakyti savo vardą, pavardę ir gyvenamąją vietą.</p>
<p>Pažinimo kompetencija Siekti visapusiško psichinio ir fizinio vaiko vystimosi. Sudaryti tokias sąlygas, kad vaikas žaisdamas ugdytų savo pažintines, dvasines ir socialines galias. Padėti vaikams pajusti pagarbą žmonėms ir jų gyvybei, poreikiams, nuomonei, darbui ir kūrybai. Skatinti vaikus kultūringai bendrauti ir bendradarbiauti su šalia esančiais žmonėmis. Suprasti, kad supanti visuma yra maloni, jauki ir ją galima pažinti bei tyrinėti. Ugdyti vaikuose grožį bei gėrį ir jį kurti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Suvokti save kaip asmenį (žinoti savo vardą, kitų vaikų vardus, suaugusiųjų vardus); • Pažinti ir valdyti savo kūną, mokėti jį panaudoti saviraiškai; • Suvokti, kad savo mintis, jausmus būtina reikšti gražiai, kultūringai; • Plėsti ir gilinti supratimą apie šeimą, draugus, kaimynus ir kt. bei žmonių darbą ir ryšius joje ir su ja; • Plėsti žinias apie aplinkoje esančius daiktus bei reiškinius, jų įvairovę; • Mokyti išskirti daiktų grupei būdingus požymius; • Pratinti lyginti pridėdam vieną daiktą prie kito; • Mokyti perprasti kiekinį skaičiavimą, skaičiuoti iki 3; • Pratinti vartoti sąvokas: tiek pat, po lygiai, daugiau, mažiau, kiek, tiek; • Mokyti skirti dešinę ir kairę savo kūno dalis, nustatyti kryptis orientuojantis į savo kūno padėtį; • Ugdyti gebėjimą matyti gamtos grožį ir kurti savo aplinkoje; • Plėsti žinias apie artimiausioje aplinkoje esančius gyvūnus, jų išvaizdą, kūno sandarą, gyvenimo būdą,

<p>Padėti atrasti savo kūno ir dvasinio pasaulio privalumus ir trūkumus. Mokyti suprasti lyčių skirtumus. Tenkinti individualias reikmes. Ugdyti nuostatą būti tvarkingam, švariam.</p> <p>Sudaryti sąlygas draugiškai bendrauti su grupės nariais. Gilinti supratimą apie šeimą, draugus, kaimynus. Prisiimti dalį atsakomybės už bendraamžius, artimiausią aplinką. Ugdyti kūrybinį, loginį mąstymą. Sudaryti sąlygas tyrinėti, eksperimentuoti, dalytis patirtimi, įgyjant žinių apie artimiausioje aplinkoje esančius gyvūnus ir augalus.</p> <p>Padėti įgyti gyvūnų ir augalų globos bei priežiūros įgūdžius. Stengtis matyti gamtos grožį. Stiprinti patirtus įspūdžius bei jausmus gamtai, išreikšti meninėmis priemonėmis. Ugdyti pagarbą žmogui, draugui, jo kūrybai. Ugdyti pagarbą kitų žmonių darbui. Padėti suprasti kito jausmus, mokyti padėti nelaimėje, užjausti, paguosti. Padėti vaikui pažinti jį supantį pasaulį, orientuotis erdvėje. Ugdyti mąstymą, kitus gabumus ir talentus. Padėti pažinti augalijos pasaulį. Ugdyti pagarbą gimtajam kraštui. Skatinti pajusti žmogaus ir gamtos ryšį, didingumą, grožį.</p>	<p>gyvenimo raidą, panašumus ir skirtumus, naudą, skatinti juos globoti;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Domėtis ir tyrinėti artimiausioje aplinkoje augančius augalus, matyti jų panašumus ir skirtumus, suprasti kokia iš jų nauda, jų auginimas ir priežiūra; • Stebėti ir tyrinėti negyvos gamtos objektus bei reiškinius: smėlį, vandenį, dirvožemį, orą ir klimato reiškinius, dangaus šviesulius (mėnulį ir saulę); • Skatinti patirtus įspūdžius ir jausmus išreikšti mene; • Vaikas suvokia savo teigiamas ir neigiamas savybes, ką daro ne taip, stengiasi ištaisyti; • Atpažįsta savo ir kitų draugų rūbelius, asmeninius daiktus, juos naudoja ir tvarko, saugoja; • Žino, kad tokį pat vardą gali turėti keli žmonės, žino koku garsu prasideda jo vardas, gali atpažinti grafinį vardo vaizdą; • Mokosi laikytis susitartų taisyklių; • Suprasti, jog šeimoje yra mylimas ir gerbiamas, bet turi pagal savo galimybes padėti ruošoje šeimos nariams, suprasti, kad šeimoje yra svarbus rūpinimasis vienu kitais; • Mokosi pažinti gimtąjį miestą, gimtinės gamtą, suvokti kas yra gimtinė, Tėvynė; • Domėtis vietinėmis šventėmis, tradicijomis ir papročiais; • Atlieka įvairias užduotis su daiktais: skaičiuoja daiktų grupes, mokosi iš daiktų grupių lygybės padaryti nelygybę ir atvirkščiai, skaičiuoti daiktus iki 5 ir pažinti skaitmenis nuo 1 – 5; • Mokyti perprasti kelintinį skaičiavimą, lyginti kuo skiriasi kelintinis ir kiekinis skaičiavimas; • Pratinti orientuotis erdvėje: judėti nurodyta kryptimi, mokėti skirti ir nusakyti žodžiais erdvinius santykius su savimi, orientuotis popieriaus lapo, stalo paviršiuje; • Intuityviai suvokti parų keitimąsi, vartoti sąvokas: šiandien, vakar, rytoj, pastebėti objektyvius laiko tėkmės požymius, suprasti, kad laikas matuojamas; • Stebi augalus grupėje, juos prižiūri, atlieka įvairius eksperimentus (sėja sėklas, persodina augalus); • Eina į ekskursijas, stebi medžius, krūmus, grybus, parke, prie upės (įvairiais metų laikais) mokosi suprasti ko jiems reikia, kad jie augtų, jų vystimosi raidą, naudą žmonėms; • Sužino kuo panašūs ir kuo skirtingi gyvūnai, pajunta koks yra ryšys tarp žmonių ir gyvūnijos, koks gyvūnijos raidos ratas, jų nauda žmonėms, mokosi juos prižiūrėti ir globoti; • Stebėti ir tyrinėti negyvosios gamtos objektus ir reiškinius: žaidimai su vandeniu įvairiais metų laikais,
--	--

	<p>suvokti oro ir klimato reiškinius, sužinotų daugiau apie dangaus kūnus, kaip jie veikia augalus, gyvūnus, žmones;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vaikai turi žinoti savo vardą, pavardę, adresą kur gyvena, kur dirba tėvai; • Atpažinti savo vardo raides, jas parašyti (spausdintinėmis raidėmis), suskaičiuoti kiek raidžių vaiko vardas; • Suvokti, kad vardus gali turėti ne tik žmonės, bet ir gyvūnai, augalai; • Aiškintis kuo skiriasi berniukai nuo mergaičių. Lyginti jų rūbelius, rūbų spalvą; • Pratinti saugoti savo sveikatą: įsitikinti, kad gerą šviežų maistą yra valgyti naudinga, daug saldumynų valgyti nėra gerai, labai naudinga valgyti daug vaisių ir daržovių; • Sužinoti, kad sveikatą reikia stiprinti ir saugoti; • Ugdyti vaikų pojūčius: uoslę, skonį, klausą; • Suvokti ir prisitaikyti gyvenimu kolektyve, bendrauti ir bendradarbiauti su kitais vaikais, suaugusiais, stengtis pačiam save apsitarnauti, suprasti, kad reikia padėti draugams ir kad daug kas priklauso nuo paties vaiko; • Ugdyti pagarbą ir meilę kitiems šeimos nariams: mokyti suprasti, kad tėveliai dirba, nes reikia pinigų maistui, rūbams, žaislams; • Švęsti šeimos gimtadienius, kitas šeimos tradicines šventes; • Draugų gali būti daug ir gali būti vienas. Žinoti savo geriausių draugų vardus, stebėti draugų charakterio ypatumus, žaisti įvairius žaidimus, stengtis vengti pykčių ir konfliktų; • Ugdyti supratimą apie lietuvių tautą, jos papročius, tradicijas, rūbus, atributiką; • Formuoti supratimą apie darbą. Kodėl dirbama. Susipažinti su savo miesteliu, rajonu. Žinoti žymiausias savo miestelio vietas, žymius žmones. Dalyvauti miesto šventėse, parodose, koncertuose; • Rasti aplinkoje įvairius namų apyvokos daiktus, žinoti jų paskirtį ir naudojimosi būdą; • Suprasti apie daiktus, jų dydį, formą, spalvą. Daiktų matavimas, svėrimas, lyginimas; • Pastebėti objektyvius laiko tėkmės požymius: suvokti savaitės laiko tėkmę kaip kasdienybę, metų laikus, jų seką, pajusti laiko atkarpų trukmę; • Suvokti gyvūnų įtaką žmogaus gyvenime; • Supažindinti su gyvūnų įvairove, jų gyvybės raida, globa; • Pajusti žmogaus ryšį su gyvūnija; • Stebėti ir tyrinėti augalus artimiausioje aplinkoje: parke,
--	---

	<p>sode, darže, vandens telkiniuose;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suprasti augalų skirtumus ir panašumus, jų vystimosi raidą, išsiaiškinti ko reikia augalams, kad jie gerai augtų; • Atkreipti dėmesį į šventes, ritualuose naudojamus augalus; • Augalų ir tautosakos ryšys; • Augalų nauda žmogaus gyvenime; • Daugiau su žinoti apie vandenį, jo naudą žmogaus gyvenime; • Suvokti kokią reikšmę turi oras; • Stebėti gyvūnų, augalų pasikeitimus įvairiais metų laikais; • Klausytis dainų, pasakų, mitų apie įvairius gamtos reiškinius.
<p>Meninė kompetencija Lavinti vaiko ranką karpymui, piešimui, plėšymui. Ugdyti fantaziją, išmonę, išradingumą, kūrybiškumą. Supažindinti su įvairiomis piešimo technikomis. Suteikti vaikams galimybę eksperimentuoti su gamtine medžiaga. Mokyti vaikus lipdyti įvairias formas, objektus. Skatinti aplinkoje matytus objektus ir reiškinius vaizduoti dailės priemonėmis. Tobulinti veiklos įgūdžius. Supažindinti su naujomis vaizdavimo priemonėmis ir technikomis. Ugdyti meninį suvokimą. Skatinti supažindinti su savo darbeliais. Ugdyti vaikų kūrybinius gebėjimus. Išraiškingai nupiešti pasirinkta tema. Skatinti savo įspūdžius išreikšti piešiniu. Lavinti vaizduotę piešiant. Tobulinti piešimo ir tapymo įgūdžius. Naudoti įvairią piešimo techniką.</p>	<p>Piešimas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pratinti piešti įvairia technika; • Išmokyti dirbti mišria technika: piešimas ir tapymas, aplikavimas ir piešimas; • Supažindinti su pagrindinėmis spalvomis; • Suteikti vaikams galimybių naudotis įvairiomis piešimo priemonėmis; • Štampavimo mokymas panaudojant ir gamtinę medžiagą; • Piešti įvairias formas; • Jungti įvairias formas į siužetus; • Supažindinti su „linksmomis“, „šiltomis“, „liūdnomis“, „šaltomis“ spalvomis; • Maišyti dvi spalvas gaunant trečią spalvą; • Orientacija lape pagal vaizduojamus objektus; • Formų puošimas ornamentais; • Piešti plonas ir storas linijas; • Bandyti linijomis, brūkšniais išreikšti metų laikus; • Štampavimas įvairiomis medžiagomis; • Daryti darbelius derinant: <ul style="list-style-type: none"> - tapybą su štampavimu; - piešimą su aplikacija. • Leisti vaikui pačiam rinktis piešimo priemones ir temą; • Pasakoti apie savo darbelį draugams <p>Štampavimas</p> <ul style="list-style-type: none"> - įvairiomis priemonėmis; - dvejomis, o vėliau trimis spalvomis; - štampavimo derinimą su piešimu ir aplikacija. <p>Aplikacija</p> <ul style="list-style-type: none"> • Išmokyti klijavimo pagrindų; • Panaudoti įvairias formas karpytų medžiagų; • Pleštinė aplikacija;

<p>Muzika: Kelti teigiamas emocijas per judesį, dainą. Žadinti domėjimąsi daina, kūrinio turiniu. Mokyti įsiklausyti muzikines nuotaikas. Pratinti atpažinti žinomas daineles, melodijas. Formuoti taisyklingą intonaciją, natūralaus balso skambesį. Dainuoti būryje ir po vieną.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mokyti vaikus tvarkingai, kruopščiai dirbti; • Žirklių naudojimo pagrindai; • Mokyti kirpti įvairias formas su žirkklėmis; • Kirpimas žirkklėmis; • Apvalių formų kirpimas; • Iškirptų formų surinkimas į vieną objektą; • Įvairių formų plėšymas; • Piešimo ir aplikavimo technikos derinimas; • Naudojimas gamtinės medžiagos; • Karpymas tekstilės skiaučių, puošimas su siūlais; • Plėšymas, karpymas, klijavimas. <p>Lipdymas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mokyti eksperimentuoti su forma; • Išmokyti lipdyti iš vieno gabalo ir kelių; • Mokyti formą ištempti, sulenkti, susukti, išvolioti; • Panaudoti gamtinę medžiagą (sėklas, šiaudus, uogas, žirnius ir kt.); • Konstravimas iš popieriaus, plastmasės; • Įvairių formų lipdymas; • Faktūros suteikimas formoms (įspaudimas, įbrėžimas); • Plokštumos dengimas lipdomąja medžiaga ir jos raižymas; • Konstrukcinis lipdymas iš dalių; • Lipdymas iš kelių dalių. <p>Vaidyba</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pajusti kūrybos laisvę; • Per žaidimą fantazuoti, interpretuoti; • Naudoti įvairias vaidybai priemones; • Bandyti improvizuoti girdėtą pasaką; pamėgdžioti pasakų veikėjus; • Stebėti vaidinimus ir charakterizuoti veikėjus; • Vaidinti naudojant tradicines natūralias ir dirbtines medžiagas, buitines daiktus; • Vaidybai naudoti žaislus; • Gaminti ir panaudoti kaukes, išreiškiant jų charakterį; • Stengtis parinkti vaidmeniui būdingą kalbą, judesius; • Improvizuoti įvairius personažus. <p>Muzikos klausymas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mokyti susikaupti klausantis muzikos, mokėti nusakyti nuotaiką. Atpažinti pagrotas daineles, melodijas. Pasakyti ar linksma – liūdna, tyli – garsi, lėta – greita; • Pratinti įsiklausyti į tylą įvairioje aplinkoje, gamtoje; • Klausytis gyvos muzikos ir įrašų. Mokyti juos skirti; • Klausytis liaudies ir profesionalios muzikos; • Atpažinti girdėtus kūrinius; • Atsakyti natūralią gamtos garsų atlikimo būdus balsu, judesiu; • Išgyventi ir perteikti muziką įvairiais būdais (dainuoti,
---	--

<p>Mokyti ritmiškai judėti pagal muziką individualiai ir su grupe. Formuoti charakterinių judesių raiškumą. Panaudoti liaudies ir kompozitorių sukurtus muzikos žanrus: lopšines, ratelius, žaidimus, šokius, dainas. Muziką sieti su liaudies tradicijomis, darbu. Tenkinti vaiko estetinius muzikinius poreikius. Skatinti kūrybiškumą. Saugoti vaikų balsus. Plėsti vaikų muzikinius įgūdžius ir išpūdžius. Lavinti muzikos kūrinių atlikimo įgūdžius: dainavimo, šokimo, grojimo. Lavinti balso ir klausos koordinaciją. Pratinti prie taisyklingos laikysenos, grakščių judesių, ritmiškumo. Tiksliai intonuoti be instrumentinio pritarimo. Gerų emocijų skatinimas veikloje ir įvairių švenčių metu. Mokyti atlikti liaudies ratelius, daineles, šokius išraiškingai, ritmiškai, darniai.</p>	<p>šokti, groti, mirksėti, ploti). Dainavimas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jausti malonumą dainuojant; • Dainuoti tyliai – garsiai, aukštai – žemai; • Pratinti dainuoti su grupe (pogrupiais). Dainuoti su pritarimu ir be jo; • Ugdyti tikslų intonavimą per minkštą garso tarimą, tęsiamus garsus; • Dainuoti natūraliu balsu; • Jausti malonumą dainuojant lietuvių liaudies dainas, pajauti jų nuotaiką, atlikti raiškiai; • Dainuoti įvairioje aplinkoje (lauke, salėje, kambaryje); • Tyrinėti savo balsą, jo galimybes, jį saugoti, vertinti; • Ritmika, grojimas, rateliai ir šokiai; • Ritminius instrumentus panaudoti įvairioje aplinkoje, veikoje; • Išlaikyti vienodą rateliuose bei šokiuose, išmokti ėjimo, bėgimo ratu, sukimosi į abi puses po vieną ir poroje pagal pobūdį ir ritmiką; • Ugdyti orientaciją erdvėje, judesių koordinaciją; • Išlaikyti taisyklingą ratą ir išsilaikyti; • Atlikti ritmo ir melodijos pratimus, ritmiškai pritari dainuojamoms dainelėms, mokytojo grojimui; • Improvizuoti ir kurti pratimus plojant, striksint, trepsint; • Savarankiškai sudaryti ratelį, judėti rateliu, suktis poroje ir po vieną, bėgti, eiti pagal ritmą šoniniu žingsniu; • Įvairūs rankų judesiai išreiškiant muzikos pobūdį; • Išmėginti įvairias ritmo raiškos galimybes (mediniu šaukštu, lazdele, buteliu pripildytu vandeniu, stuksenti į duris, langą); • Eiti rateliu, šokti tiesia linija, atbulomis, suktis po vieną, po du, į vieną pusę, į kitą pusę; • Judesius atlikti grakščiai, emocionaliai; • Išlaikyti lygų ratą, tiesią liniją; • Atrasti ir suprasti kada pagal muziką eiti. Šokti greitai, kada lėtai.
<p>Sveikatos saugojimo kompetencija Kultūrinių – higieninių įgūdžių ugdymas. Tėvų ir pedagogų glaudus bendradarbiavimas ugdant kultūrinius – higieninius įgūdžius šeimoje.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Žinoti, kad higienos įpročiai ir įgūdžiai padeda augti sveikiems; • Pratintis laikytis asmens higienos įgūdžių ir įpročių: praustis, naudotis muilu, rankšluosčiu, šukomis... • Po valgio skalauti burną vandeniu; pratintis naudotis nosine; pratintis savarankiškai naudotis tualetu; laikytis mitybos, kultūros ir higienos įpročių; valgant tvarkingai naudotis stalo įrankiais; • Sugebėti išvengti susižalojimų, traumų; nejungti ir neliesti elektros prietaisų; neliesti peilių, stiklo šukių ar kitų aštrių daiktų; neliesti vaistų ir nevartoti be suaugusio leidimo; nepersiverti per atvirą langą ar

<p>Kūno kultūra Bendraujant su tėvais siekti vaikų sveikatos puoselėjimo, tausojimo ir stiprinimo, įgyvendinant jas visose gyvenimo, ugdymo ir veiklos srityse. Skatinti domėtis aktyviu poilsiu gamtoje, lauke, salėje. Žadinti poreikį judėti, stiprinti fizinę, psichinę sveikatą. Padėti pažinti savo kūną ir fizines galimybes. Tobulinti gebėjimą laisvai, koordinuotai, įvairiais būdais vaikščioti, bėgioti, lipti, šliaužti, ropoti.</p>	<p>balkoną;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Taisyklingai valyti dantis; pastebėti kada nosinė nešvari; taisyklingai sėdėti prie stalo; naudinga valgyti įvairų maistą; pratintis naudotis aštriais daiktais, adatomis, virbalais ir t.t. <p>Optimalus judėjimo režimas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ryte, užsiėmimas grupės kambaryje, veiklos kampeliuose su sportiniu inventoriu, su žaislais skirtais judriems vaikams (20-25 min); • Rytinio pasivaikščiojimo metu darželio teritorijoje veikla bėgimo takelyje, žaidimo aikštelėje (50-60-90 min); • Po pietų miego, po vakarienės – grupės kambaryje, veiklos kampeliuose su pažintiniu inventoriu ir su įvairiais žaislais (10 – 15 min); • Po pietų miego, po vakarienės – grupės kambaryje, veiklos kampeliuose su pažintiniu inventoriu ir su įvairiais žaislais (10-15 min); • Po pietinio pasivaikščiojimo metu, darželio teritorijoje, žaidimų aikštelėse (50-60 min). <p>Grūdinimas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pasivaikščiojimas gryname ore po darželio teritoriją, išvykos į parką; ekskursijos į gamtą (kasdien po 3-4 val. pavasario, vasaros laikotarpiu ir 2-3 žiemos rudens laikotarpiu); • Rankas plauti vėsiu vandeniu prausykloje (prieš valgi, grįžus iš lauko, po pasinaudojimo tualetu); • Burnos skalavimas prausykloje, kambario temperatūros filtruotu vandeniu (po valgio); • Vaikščiojimas basomis grupės patalpose, sporto salėje, panaudojant inventorių lauke vasarą pievelėje (trukmė priklauso nuo veiklos pobūdžio); • Vėdinimas (kvarcavimas 2 kartus metuose). <p>Kūno kultūra Ėjimas, pusiausvyra:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ėjimas salės pakraščiais vorele; • Ėjimas ant kulnų, ant pirštų, aukštai keliant sulenktas kojas; • Ėjimas salėje ant išdėstytų žymeklių (rankučių, pėdučių, gėlyčių); • Ėjimas vorele peržengiant per salėje išdėliotas kliūtis (plastmasinės lazdos, lankai, kaladės); • Ėjimas tarp išdėliotų daiktų vorele paskui pedagogą; • Ėjimas per ant žemės padėtą lentą, paimti lėlytę ir atnešti; • Eiti per lentą pakeltu galu ir nulipti; • Eiti gimnastikos suoleliu ir nustumti nuo suolo kamuoliuką;
--	---

<p>Pratinti nuo mažens laikytis asmens higienos, tinkamo dienos ritmo.</p> <p>Supažindinti su salėje, darželio teritorijoje esama judėjimui skirta įranga, inventoriumi, žaislais.</p> <p>Formuoti vaiko atkaklumą, siekiant užbrėžto tikslo, mokėti nugalėti sunkumus, mokėti bendrauti ir žaisti su draugais.</p> <p>Skatinti vaikų norą judėti, išreikšti save judesiu.</p> <p>Stiprinti ir plėsti vaiko fizinės galimybes, lavinant kūno galias; aiškinti, kad vaikas turi rūpintis savo ir kitų saugumą, sveikatos saugojimu ir stiprinimu.</p> <p>Supažindinti su saugiu elgesiu žaidžiant aktyvius žaidimus, sportuojant.</p> <p>Pratinti saugoti savo kūną, laikytis asmens higienos įgūdžių.</p> <p>Ugdyti tinkamus kūno laikyseną.</p> <p>Suteikti teigiamų emocijų, žaidžiant judrius, siužetinius žaidimus.</p> <p>Pratinti jausti savo fizinės galimybes – nuovargį, taisyklingą kvėpavimą, atsipalaidavimą.</p> <p>Padėti vaikams pajusti garbingą ir linksmą rungtyniavimą su draugais.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Eiti stora virve pristatomu žingsniu; • Eiti nuožulnia lenta žemyn; • Eiti per išdėliotas iš eilės didelėmis kaladėmis ir nulipti; • Ėjimas lauke buomu, medžiu ir nulipimas nuo jo; • Ėjimas gimnastikos suoleliu peržengiant kliūtis, nuožulnia lenta, buomu, per apverstą suolelį, aplink kliūtis, jas peržengiant, per padangas lauke; • Kybojimas ant ištiestų rankų ant gimnastikos sienelės; • Siūbavimas į šonus kylant ant sienelės; • Virvės traukimas komandomis; • Eiti per kaladžių eilę; • Kūlverstis į priekį ant pakloto; • Ėjimas, išsisklaidymas, sustojimas įvairiais rikiuotės būdais; • Ėjimas suoleliu, buomu atliekant judesius rankomis, kojomis; • Ėjimas suoleliu įveikiant kliūtis; • Ėjimas peržengiant įvairias kliūtis ant grindų; • Ėjimas suoleliu, ties viduriu prasilenkiant su draugu; • Eiti suoleliu, kartu nešant rankose vieną, du daiktus; • Poromis „sverti maišus“, „minkyti tešlą“ (tūpt, stot), „sukti girnas“ (sukti sukryžiuotus rankas); • Kūlverstis ant gimnastikos pakloto į priekį, atgal; į priekį, atgal; • „žvakė“ ant gimnastikos pakloto. <p>Bėgimas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tiesiai nedidelėmis grupelėmis ir visa grupe kamuolio paėmimas ir parbėgimas; • Bėgimas salės pakraščiais vorele, „gyvatėle“, pagal orientyrus; • Kliūčių apibėgimas ir parbėgimas tiesiai; • Bėgimas pereinant padėtą gimnastikos suoliuką; • Bėgti įveikiant kliūtis – lazdeles, virvutes; • 30-90 m. bėgimas; • Bėgimas lenktyniaujant kas greičiau atliks užduotį (kas greičiau atneš lėlę ir pan.); • Bėgimas lauke įvairiomis kryptimis pagal nurodymus; • Bėgimas kas daugiau surinks mažų, didelių kamuoliukų; • Bėgimas pralendant kliūtį ir parbėgimas; • Bėgimas spiriant kamuolį į vartus; • Bėgimas salėje, keičiant pagal signalą kryptį; • Bėgimas lenta, suoleliu; • Bėgimas per sustatytas kalades, nušokimas; • Bėgti nuo gaudančio, pavyti bėgantį; • Bėgti peržengiant kliūtis – kamuolius ir lazda; • Lenktyniauti bėgant 30m. <p>Šuoliai</p> <ul style="list-style-type: none"> • Šuoliai tiesiai „kaip kiškučiai“, šokti tiesiom kojom į
--	---

	<p>priekį, šuoliuoti kaip „varlytės“ atsitūpus;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Šokti į lanką ir iš jo, bei peršokti iš vieno lanko į kitą; • Lauke pašokti, siekiant pakabinto daikto; • Nušokti nuo suoliuko, didelių kaladžių ant čiužinio ar į lanką; • Peršokti per pakeltą nuo žemės virvutę; • Nušokant nuo suoliuko peršokti per ant žemės padėtą virvutę; • Šokinėjimas ant batuto; • Šokuoi ant gimnastikos pakloto pirmyn ir užšokti ant lapelių; • Šokimas įsibėgėjus ant čiužinio; • Šokinėjimas judant į priekį laikant rankose kamuolį; • Lauke šokinėjimas per padangas; • Šokinėjimas įvairiomis kryptimis pagal signalą; • Lauke šokinėjimas per akmenukus, per pagaliukus; • Šokinėjimas ant žemės nubrėžtų langelių; • Šokinėjimas per lankus, per trumpą šokdynę, per sudėtus kamuolius; • Šokinėjimas ant vienos, ant kitos kojos vietoj, judant į priekį; • Šuolis iš vietos į tolį; • Šuolis įsibėgėjus į tolį; • Šokinėjimas su kamuoliu taro kojų; • Šuolis į aukštį peršokant kliūtį; • Šokti per nejudančią ilgą šokdynę; • Šuoliukai ant suoliuko į priekį; • Lauke šuolis į smėlį. <p>Metimai</p> <ul style="list-style-type: none"> • Smėlio maišelio metimas dešine, kaire ranka; • Kamuolio metimas į tolį, stovint vietoje, bėgant; • Ridenti kamuolį pro vartus, vienas kitam atsisėdus, atsitūpus; • Mesti kamuolį į viršų, į žemę ir stebėti kaip atšoka ir stengtis jį pagauti; • Mesti kamuolį pedagogui ir gaudyti jį atgal; • Ridenti, mesti mažus ir didelius kamuolius; • Ridenti kamuolį suolu; • Mažo ar didelio kamuolio metimas į pakabintą daiktą ar taikinį; • Mokyti užmesti žiedus ant daikto; • Kamuolio ridenimas į kėglius; • Mėtimasis sniego gniūžtėmis, kamuoliukais; • Mesti kamuolį į taikinius, abiem rankom iš už galvos į tolį, į viršų, į žemę, gaudyti jį; • Mesti mažus, didelius kamuolius į dėžę, vienas kitam nuo krūtinės, iš viršaus, iš apačios; • Ridenti, mesti kamuolį viena ranka draugui;
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Ridenti kamuolį su lazda tiesiai, aplink kamuolį; • Krepšinio kamuolio kalenimas dešine, kaire ranka vietoje; • Kamuolio ridenimas, metimas į taikinį; • Atmušinėti kamuolį dešine, kaire ranka atšokusį nuo žemės; • Kamuolio permetimas per virvutę vienas kitam, sugauti; • Mesti (skraidinti lėkštę); • Kamuolio metimas vienas kitam judant ir pagaunant. <p><i>Laipiojimas</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Užlipti ir nulipti, eiti, ropoti ant gimnastikos suolelio; • Lipimas gimnastikos sienele ir nulipimas; • Lipimas pristatytomis prie sienos kopetėlėmis ir nulipimas; • Lipimas sulenktomis kopetėlėmis ir nulipimas; • Lipimas pro virvutę, šliaužimas pro virvutę; • Lipimas pro lamgą ropojant, priekiu, nugara, šonu; • Lipimas gimnastikos sienele pristatomu, pakaitiniu žingsniu; • Perlipti suolelį priekiu, šonu; • Šliaužimas suoleliu ant pilvo, nugara, spiriantis kojomis; • Lipimas sienele, perlipimas ant kitos sienelės, nulipimas; • Lipimas pro įvairias aukščio kliūtis; • Šliaužti pro kliūtis (lanką, virvutę, kėdes); • Lipti gimnastikos sienele iki viršaus pakaitomis, pristatomu būdu; • Lipti gimnastikos sienele, perlipti į kitą, nulipti; • Lauke lipti per medinius kelmus; • Lindimas pro kliūtis su užduotimi; • Lindimas pro lankus šonu, priekiu, nugara; • Pralįsti pro lanką, neliečiant jo rankomis; • Šliaužti ant pilvo gimnastikos suoleliu; • Šliaužimas atsigulus ant grindų kaip „gyvačiukai“; • Lįsti pro pastatytą namelį, tunelį.
--	--

V. PEDAGOGŲ BENDRAVIMAS IR BENDRADARBIAVIMAS SU TĖVAIS

Šeimos dalyvavimas yra svarbi sąlyga, stiprinant ir plečiant vaikų ugdymą grupėje, atsižvelgiant į namuose įdiegtą požiūrį į žmones, aplinką, pasaulį ir save.

Bendravimas ir bendradarbiavimas su šeima vyksta abipusiu supratimu ir atsakomybe, geranoriškumu, konfidencialumu, pagarba ir dėmesiu. Bendrauti su tėvais padeda:

- Personalo kambaryje susitinka tėvai, pedagogai. Aptariama knyga pedagogine tema, pristatoma naujausia literatūra.
- Proginiai koncertai, vakaronės: tėvai gali patys dalyvauti, pamatyti ir įvertinti savo vaikų meninius gebėjimus.
- Parodos: vaikų darbų, fotografijos, pasiekimų – tėvai gali įvertinti savo atžalų sugebėjimus, kartu pasidžiaugti.
- Bendros kelionės, ekskursijos: vykimas su tėvais į bendras išvykas ne tik teikia pažinimo džiaugsmą, bet leidžia pažinti vieniems kitus, skleisti gerumą, draugiškumą. Rūpindamiesi vaikų ekologine bei sveikatos stiprinimo kultūra, sudaromos galimybės šeimoms aktyviai įsijungti į ekologinę bei sveikatingumo vykdymą veiklą įstaigoje, dalyvaujant talkose ir projektuose.

VI. UGDYMO METODAI IR PRIEMONĖS

1. Metodai, priemonės

- Vaiko žaidimui ir kitai veiklai ugdančios aplinkos sudarymas, savalaikis jos keitimas, pedagogo ir vaiko bendravimas, skatinantis aktyvų aplinkos tyrinėjimą, netikėtą vaikui įdomią pažinimo, bendravimo, saviraiškos situacijų kūrimas.
- Vaikų savaiminės veiklos palaikymas, pagalba jos įgyvendinimui, naujų sumanymų skatinimas.
- Vaiko patirties turtinimas, skatinant patį vaiką tyrinėti, ieškoti informacijos, atrasti, spręsti problemines situacijas.
- Skatinti vaikus pasiūlytą pedagogo idėją įgyvendinti savaip, jau žinomus veiklos būdus pritaikyti naujose situacijose.
- Atsakingas vaiko elgesio veiklos modeliavimas, žadinant jautrumą kitiems, palaikant tinkamą vaiko jausmų raišką, bendravimo ir bendradarbiavimo būdus, skatinti sekti gerais pavyzdžiais.
- Vaiko ugdymą (auklėjimą, lavinimą, mokymą) organizuoti per ikimokyklinukams būdingą veiklą – žaidimą, pačių vaikų patyrimą ir išgyvenimus.
- Vaiko sumanymų idėjų įgyvendinimas, vaikų žaidimų, kūrybinės raiškos dienų ar savaičių organizavimas, atradimų ir išvykų planavimas ir organizavimas kartu su vaikais ir tėvais, kasdienybės ir švenčių kūrimas.

- Vaikui įdomių, jo patirtį plečiančių temų ir veiklos būdų, žaislų, meno kūrinų, medžiagų pasiūlymas.
- Vaiko ugdymą susieti su natūralia aplinka, gamta.

2. Pedagogo vaidmuo ir funkcijos

- Sudaryti sąlygas vaiko gyvenimui ir ugdymui(si), globoti ir paremti vaiką;
- Būti žaidimų ir veiklos partneriu;
- Suteikti vaikams laisvę, ribojimą tik būtinų taisyklių;
- Atstovauti vaiko teie ir jas ginti;
- Padėti vaikui ugdytis;
- Numatyti ir planuoti veiklą;
- Sudaryti sąlygas patirti, išmokti, veikiant pavieniui ir kartu su kitais, greta kitų;
- Stebėti, tyrinėti, analizuoti, vertinti, apmąstyti ir prognozuoti vaiko raidą, tobulinti ugdymo procesą.

3. Įgyvendinimo sąlygos

Saugi ir ugdanti aplinka

- Ugdomoji aplinka priklauso vaikams ir atspindi jų pomėgius ir interesus.
- Grupės erdvėje vaikas turi rasti viską, ko reikia žaidimams, aktyviai veiklai ir poilsiui.
- Aplinka turi būti jauki, žaisminga, estetiška ir kūrybiška, saugi, funkcionali, skatinanti vaikų aktyvumą, norą veikti, ugdytis.
- Aplinka kuriama taip, kad vaikas joje jaustųsi esąs šeimininkas – galėtų netrukdydamas kitiems laisvai ją keisti, pritaikyti žaidimams ir veiklai.

Emocinis klimatas grupėje

- Vaikui garantuojama gera emocinė atmosfera bei palanki socialinė aplinka. Kiekvienas vaikas mylimas, jaučia suaugusiųjų dėmesį ir paramą (yra išklausomas, paguodžiamas, jam padedama).
- Pedagogas paded vaikui adaptuotis grupėje, priimti nuolat vykstančius aplinkos ir dienos ritmo pasikeitimus, pratintis prie naujų žmonių, veikti ne visai įprastose situacijose.

4. Ugdymo turinio planavimas

- Pedagogas kryptingai ir tiksliai planuoja ugdomąją veiklą į ją įtraukdamas vaikus, derindamas jų poreikius bei interesus ir programoje numatytus tikslus. Jis lanksčiai prisitaiko prie netikėtai atsiradusių vaiko norų, spontaniškai kilusių žaidimų ar kitos veiklos situacijų, įsiklauso į vaikų siūlymus, nebijodamas keisti išankstinių sumanymų ar planų.
- Ugdymo turinys įgyvendinamas per visą vaiko buvimą ikimokyklinėje grupėje: jam tvarkantis, valgant, sportuojant, ruošiantis ilsėtis, einantis į lauką, neformaliai bendraujant su pedagogu ar grupės svečiais, žaidžiant ar dalyvaujant organizuotoje veikoje.
- Grupės auklėtoja bendradarbiauja su kitais pedagogais, specialiąją paramą vaikui teikiančiais specialistais bei vaiko šeima.
- Įgyvendinant ugdymo(si) turinį pedagogui labai svarbu ugdymo procesą organizuoti taip, kad jis būtų vaikams patrauklus, džiaugsmingas, skatinantis pažinimo motyvaciją, kūrybiškumą. Vaikai skatinami bendrauti ir bendradarbiauti, mokytis vieni iš kitų.
- Organizuojant ugdymo procesą pedagogas remiasi su ikimokyklinio ugdymo tikslais derančia šeimos patirtimi, vaiko ugdymo tradicijomis, stengiasi teigiamais paveikti šeimos pedagoginę kultūrą.
- Ugdymo turinys pritaikomas visai grupei, orientuojantis į bendrus grupę lankančių vaikų poreikius ir ypatumus.
- Pedagogas ugdymo turinį pritaiko, atsižvelgiant į kiekvieno vaiko individualias savybes bei poreikius. Turinį pritaikydamas remiasi vaiko gebėjimais ir patirtimi, tuo siekdamas kompensuoti ir neutralizuoti pastebėtas ugdymo spragas šeimoje.

5. Ugdymo turinio tęstinumas

- Darželio auklėtojas konstruktyviai bendradarbiauja su būsimo vaikų pedagogu, derina reikalavimus, drauge informuoja tėvus, domisi buvusių ugdytinių sėkme priešmokyklinėje grupėje.
- Vaikams sudaroma galimybė susipažinti su būsimo pedagogu, grupe, mokykla. Esant galimybei, plėtojami bendri darželio ir pradinių klasių vaikų projektai: bendros kūrybinių darbų parodos, šventės, žaidimų dienos, renginiai.

6. Žaidimas – pagrindinė vaiko veikla

Įstaigoje ugdomoji veikla pagrįsta žaidimu – tai vaiko saviuoklos, lavinimosi bei ryšių su aplinka organizavimas ir formavimas. Žaisdamas ikimokyklinukas realizuoja visus svarbiausius savo poreikius – pažintinius, bendravimo, judėjimo – atskleidžia visas savo galimybes ir gebėjimus. Žaidimas – pats svarbiausias raidos veiksnys, kuris stimuliuoja vaiko augimą, smalsumą. Stebint vaiko žaidimą, galime nustatyti vaiko asmenybės raidą.

Žaidimas vyksta keliais etapais:

1. Vaikas pamėgdžioja suaugusiojo veiksmus su žaislais.
2. Po to pats atlieka išmokus veiksmus.
3. Vėliau formuojasi vaizduojamasis žaidimas – siužetiniai veiksmai su daiktais.

Taip pradeda formuotis vaidmenimis žaidimas. Tada vaikas išgyvena sudėtingus jausmus, kurie susiję su vaidmeniu.

Vaikui augant žaidimas turi turėti, nes pirmiausia vaikai atlieka tik veiksmus su žaislais, o jau 3-4 metų amžiaus vaikai bando atlikti siužetą, nors jo dar neįvardija, taip vėliau vaiko žaidimas tobulėja ir turtėja, atsiranda vaidmeniniai žaidimai, kuriems būtina išmonė ir kūrybiškumas.

Norint, kad turtėtų vaikų žaidimas, reikia kiekvienais metais plėsti vaikų akiratį, turtinti socialinę aplinką, supažindinti ne tik su artima aplinka, bet ir su kita socialine aplinka, stebint žmones, gamtą, transportą, aplankant parduotuves, įstaigas, stebint suaugusių žmonių darbą. Taip bus turtinami, kaupiami ir tikslinami vaizdiniai vaidmeniniai žaidimai.

Žaidimo procese formuojasi vaiko pažinimo procesas, valia, emocijos, poreikiai, interesai, vystosi kalba, ugdomi bendravimo įgūdžiai. Formuojant žaidimo gebėjimus reikia juos sieti su pažinimu, kalbos, motorikos, savitarnos, dorovinių asmenybės savybių formavimu. Žaidimo gebėjimai ugdomi įvairiais metodais: žodiniais, vaizdiniais, praktiniais. Tuos metodus taikant galime pasiekti puikių rezultatų.

Efektyviausiai vaikų judėjimą skatina judrieji žaidimai, kurie lavina judesius, vikrumą, formuoja vaikščiojimo, bėgimo, šokinėjimo judesius. Žaidžiant judriuosius žaidimus yra palaikoma gera nuotaika, žadinamos teigiamos emocijos, sisipažęstama su aplinka. Vieni iš žaidimų – tradiciniai žaidimai, kurie lavina kalbą, mąstymą, bendravimą. Didaktinių žaidimų metu vaikai supažindinami su aplinka, gamtos reiškinais, mokosi matematikos bei gimtosios kalbos, lavinasi atidumas, skatinama analizuoti ir lyginti ir t. t. Didaktinis žaidimas dar ir tuo geras, kad yra galimybė žaidimą praveisti su grupele vaikų ir su vienu vaiku. Auklėtoja puikiai gali

matyti kokių žinių vaikams trūksta, ko nežino ar nesupranta. Žaisdami vaikai įgyja vertybines nuostatas:

- Pajunta vidinę laisvės ir atsakomybės jausmą;
- Gerbia kitus, jų išraiškos savitumą;
- Nusiteikia laikytis taisyklių ir tam tikrų bendravimo nuostatų;
- Mokėsi mylėti gamtą, tvarkyti ir panaudoti buitines atliekas.

Vaikas žaisdamas kartu su suaugusiu bei bendraamžiu, tampa socialus. Todėl mūsų pedagogų tikslas – skatinti tauriausią, dvasingiausią mažylio veiklą – žaidimą.

VII. UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Vertinti mažo vaiko ugdymo pasiekimus yra sudėtinga. Todėl svarbiausia ugdyti kiekvieno vaiko individualumą, o ne vertinti lyginti.

Pedagogai, dirbantys ankstyvojo ir ikimokyklinio amžiaus vaikais, stengiasi pažinti vaikus, todėl stebi juos visus metus. Vertina du kartus metuose spalio ir geužės mėnesiais. Stebinti vaikus taiko įvairius pažinimo būdus, kuriais stengiasi išsiaiškinti įvairiųgebėjimų lygį, veikos ypatumus, kultūrinę namų aplinką. Laiku pastebi problemas, individualizuoja ugdymą, parenka ir taiko įvairias ugdymo formas, kad vaikai įgytų pagal amžių reikiamus mokėjimus ir įgūdžius.

Vaikų stebėjimas numatomas savaitiniuose ugdymo planuose. Vertinama pagal kompetencijas: socialinę, komunikavimo, pažintinę, sveikatos saugojimo ir meninę.

Vaikų pasiekimai įvertinami du kartus per metus (rudenį ir pavasarį). Įvertinimui naudojami vaiko raidos stebėjimo orientyrai.

Medžiaga apie lopšelinuko pasiekimus kaupiama „Vaiko dienoraštyje“.

Dienoraščiuose aprašomi vaikų pasiekimai, pažanga, elgesys lopšelyje, bendravimas su bendraamžiais. Dienoraščiai pildomi priklausomai nuo situacijos – kartą per savaitę, arba kartą per dvi savaites.

Medžiaga apie darželinuko pasiekimus kaupiama „Vaiko aplankale“. Tai gali būti:

- Vaiko darbėlių pavyzdžiai;
- Nuotraukos;
- Vaiko stebėjimų aprašai;
- Vaiko mintys;
- Specialistų komentarai;
- Tėvų pastebėjimai;

- Individualios programos.

Vaikų pasiekimų vertinimas padeda organizuoti ugdymą ikimokyklinėje įstaigoje ir užtikrina ugdymo tęstinumą priešmokyklinėje grupėje.

NAUDOTA LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

1. Vaikų teisių konvencija. – V., 2000
2. Ikimokyklinio ugdymo programos kriterijų aprašas. Patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005 m. balandžio 18 d. įsakymu Nr. ISAK-627 (Lietuvos Respublikos švietimo ir ministro 2011 m. birželio 7 d. įsakymo Nr. V- 1009 redakcija)
3. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas – V., 2003
4. Vėrinėlis. Knyga auklėtojai I dalis, sud. O. Mockevičienė – V., 1995
5. Vėrinėlis. Knyga auklėtojai II dalis, sud. O. Mockevičienė – V., 1995
6. Vaikų darželių programa. Vėrinėlis, sud. O. Mockevičienė ir kt. – V., 1993
7. Š. Amonašvilis. Sveiki, vaikai! – K., 1986
8. Į vaiką orientuotų grupių kūrimas. – V., 1997
9. Į vaiką orientuotas ugdymas nuo gimimo iki trejų metų. – V., 2001
10. Ankstyvojo ugdymo vadovas. Tėvams, globėjams, pedagogams. – V., 2001
11. A. Katinienė, A. Vaisienė. Muzika vaikų darželyje. – V., 2001
12. Kompleksinis ugdymas ikimokyklinėje įstaigoje. – K., 1991
13. N. Grinevičienė. Vaikystės žaidimai. – K., 2002
14. A. Juozaitytė. Socializacija ir ugdymas vaikystėje. – V., 2003
15. Sveikatos ir saugios gyvensenos ugdymas lopšelyje – darželyje. – Klaipėda, 2003
16. Metodinės rekomendacijos ikimokyklinio ugdymo programai rengti Lietuvos respublikos švietimo ir mokslo ministerija. – V., 2006

PRITARTA

Žagarės vaikų lopšelio-darželio „Vyšniukas“
tarybos 2012 m. rugsėjo 19 d. posėdžio
protoliniu nutarimu
(protokolas Nr. 2)